NORAKSTS
Lieta Nr.A42591507
A6651-09/39

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rēzeknē 2009.gada 30.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis S.Linkevičs

piedaloties pieteicējam – *P.S.*,

atbildētājam – Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvjiem *O.K.* un *I.O.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *P.S.* pieteikuma par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2007.gada 10.augusta lēmuma Nr.1/12-5/3537 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 6.jūlijā Šķirotavas cietuma darbinieks konstatēja, ka 2007.gada 6.jūlijā, plkst.9.50, *P.S.* (turpmāk arī – pieteicējs) cehā Nr.1 glabāja pie sevis darba vietā pārtikas produktus bez administrācijas atļaujas.

2007.gada 10.jūlijā par minēto pārkāpumu Šķirotavas cietuma priekšnieks pieteicējam piemēroja disciplinārsodu – izteica brīdinājumu.

Nepiekrītot 2007.gada 10.jūlija lēmumam pieteicējs apstrīdēja to Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšniekam. Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes (turpmāk arī – atbildētāja) priekšnieka vietnieka 2007.gada 10.augusta lēmumu Nr.1/12-5/3537 (turpmāk arī – Lēmums) apstrīdētais lēmums atstāts negrozīts.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs 2007.gada 24.augustā Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu, kurā lūdz atcelt Lēmumu.

Pieteicējs savu pieteikumu pamato, norādot sekojošus apstākļus.

Darba vietā, kur strādā pieteicējs, ir atvēlētas vietas, kur var glabāt un sagatavot pārtikas produktus lietošanai, tas būtu ledusskapis „OKA III", kā arī bufete un galds. Pieteicējs skaidro, ka darba vietā tiek pavadīta lielākā dienas daļa, pa savu brīvo laiku tiek pagatavotas sviestmaizes, salāti, tēja, kafija un nav ne mutiska, ne rakstiska lieguma to darīt.

[3] Ieslodzījuma vietu pārvalde lietā sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteicēja pieteikumu neatzīst un norāda, ka pamatojoties uz

Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" 22. un 23.punktu, ieslodzījuma vietas priekšnieks ar rīkojumu nosaka notiesāto dienas kārtību, kurā ietver darba laiku un laiku izglītības, audzināšanas un režīma pasākumiem, ēdienreizes, skaitliskās pārbaudes, ikdienas pastaigas, atpūtas laiku, kā arī nepārtrauktu astoņu stundu naktsmieru. Saskaņā ar Šķirotavas cietuma priekšnieka 2007.gada 7.marta rīkojumu Nr.22 Šķirotavas cietumā ražošanas iecirknī strādājošie var ieturēt ēdienu trīs reizes dienā. Tādējādi *P.S.* neievēroja Šķirotavas cietuma noteikto dienas kārtību – patvaļīgi iznesis uz ražošanas zonu sev pārtikas produktus un darba laikā ieturējis maltīti.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja prasījumu saskaņā ar pieteikumā norādīto motivāciju, Lēmumam nepiekrīt un lūdza to atcelt.

[5] Atbildētājas pārstāves tiesas sēdē pieteikumu neatzina, balstoties uz administratīvajā aktā un paskaidrojumos norādīto motivāciju, un lūdza tiesu pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[6] Izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Tiesa konstatē šādus faktiskos apstākļus.

[7.1] 2007.gada 6.jūlijā Šķirotavas cietuma darbinieks konstatēja, ka 2007.gada 6.jūlijā, plkst.9.50, *P.S.* cehā Nr.1 glabāja pie sevis darba vietā pārtikas produktus bez administrācijas atļaujas.

P.S. paskaidrojumā norāda, ka viņš 2007.gada 7.jūlijā darba vietā gatavoja salātus no dārzeņiem (*lietas 23.lapa*).

Pārkāpuma konstatēšanas brīdī tika sastādīts kratīšanas protokols Nr.1, kurā norādīts, ka *P.S.* kratīšanas laikā tika atrasts un izņemts: sīpoli (5), bietes (2), burkāns (1) (*lietas 25.lapa*).

[7.2] 2007.gada 10.jūlijā Šķirotavas cietuma priekšnieks pieteicējam piemēroja disciplinārsodu – izteica brīdinājumu (*lietas 22.lapa*).

[7.3] 2007.gada 2.oktobrī Šķirotavas cietuma Uzraudzības daļas priekšnieks ziņojumā norāda, ka 2007.gada 6.jūlijā plkst.9.50 Šķirotavas cietuma ražošanas iecirkņa apgaitas laikā tika konstatēts, ka notiesātais *P.S.*, atrodas savā darba vietā – SIA „Tacis" ražošanas iecirknī, gatavo sev maltīti. Veicot notiesātā *P.S.* personas kratīšanu pie *P.S.* tika atrasti pārtikas produkti: sīpoli, bietes un burkāni, kā arī pats notiesātais savā paskaidrojumā apstiprina, ka savā darba vietā gatavojis sev salātus.

Pamatojoties uz Latvijas Sodu izpildes kodeksa 42.pantu, kas paredz, ka brīvības atņemšanas iestādes nosaka stingri reglamentētu iekšējo kārtību, kas paredz: notiesāto pieņemšanas kārtību brīvības atņemšanas iestādēs, notiesāto uzvedības noteikumus darba un atpūtas laikā. Šķirotavas cietumā noteikta dienas kārtība (2007.gada 7.marta rīkojums Nr.22), saskaņā ar kuru

ražošanas iecirkņos strādājošie notiesātie dodas uz ēdnīcu, kur kopā ar pārējiem notiesātajiem var ieturēt ēdienreizes trīs reizes dienā.

Sakarā ar augstāk minēto, notiesātais *P.S.*, gatavodams savā darba vietā un darba laikā sev salātus, kā arī glabādams pie sevis darba vietā pārtikas produktus pieļāva notiesāto uzvedības noteikumu pārkāpumu, saskaņā ar „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumu" 44.1pukntu – nav ievērojis Šķirotavas cietuma noteikto dienas kārtību – patvaļīgi iznesis uz ražošanas zonu sev pārtikas produktus un darba laikā ieturējis maltīti (*lietas 37.lapa*).

[7.4] Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieka vietnieka 2007.gada 10.augusta lēmumu Nr.1/12-5/3537 atstāts negrozīts Šķirotavas cietuma priekšnieka 2007.gada 10.jūlija lēmums par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējam (*lietas 9.lapa*).

[8] Tiesā lieta ir ierosināta par Lēmuma atcelšanu. Ar Lēmumu tika atstāts spēkā apstrīdētais lēmums par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējam, līdz ar to Lēmums jāvērtē kopā ar apstrīdēto lēmumu. Taču tiesai primāri ir jānovērtē, vai ar atbildētāja Lēmumu spēkā atstātais apstrīdētais lēmums nav zaudējuši spēku, jo atbilstoši APL 253.panta ceturtajai daļai, ja tiesa atzīst par pamatotu pieteikumu, kurā prasīts konstatēt spēku zaudējuša administratīvā akta prettiesiskumu, tā spriedumā konstatē, ka spēku zaudējušais administratīvais akts ir bijis prettiesisks.

Saskaņā ar APL 70.panta trešo daļu *„administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu"*.

Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk – LSIK) 71. panta piektajā daļā ir teikts, ka sūdzības iesniegšana neaptur soda izpildi.

Tiesa uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir zaudējis spēku sakarā ar to, ka tas ir izpildīts, tādejādi to vairs nevar atcelt. Ievērojot minēto, tiesa var vērtēt tikai apstrīdētā Lēmuma, līdz ar to arī sākotnējā lēmuma, tiesiskumu, bet nevar atzīt to par spēkā neesošu vai arī atcelt.

[9] LSIK 42.pants noteic, ka brīvības atņemšanas iestādēs nosaka stingri reglamentētu iekšējo kārtību, kas paredz: notiesāto pieņemšanas kārtību brīvības atņemšanas iestādēs; notiesāto uzvedības noteikumus darba un atpūtas laikā; darbu un amatu sarakstu, kuros aizliegts nodarbināt notiesātos; priekšmetu un mantu sarakstu un skaitu, kurus viņi var turēt pie sevis; lietošanai aizliegto priekšmetu izņemšanas kārtību; pārbaudes un satikšanās noteikumus; noteikumus, kā pieņemami un izsniedzami sūtījumi, pienesumi, bandroles un korespondence notiesātajiem, kā arī pārtikas produktu un pirmās nepieciešamības priekšmetu sarakstu un skaitu, kurus atļauts pārdot notiesātajiem.

2006.gada 30.maija Ministru Kabineta noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" 44.1.punkts noteic, ka notiesātajiem ir pienākums ievērot noteikto dienas kārtību.

Minēto Ministru Kabineta noteikumu 23.punktā noteikts, ka dienas kārtība ietver darba laiku un laiku izglītības, audzināšanas un režīma

pasākumiem, ēdienreizes, skaitliskās pārbaudes, ikdienas pastaigas, atpūtas laiku, kā arī nepārtrauktu astoņu stundu naktsmieru.

[10] Tiesa konstatē, ka lietā ir strīds par to, vai pieteicējam ar Šķirotavas cietuma priekšnieka 2007. gada 10. jūlija lēmumu (*lietas 22.lapa*) uzliktais disciplinārsods ir pamatots un likumīgs. Līdz ar to tiesai jāizvērtē, vai ir bijis pārkāpums no pieteicēja puses, kas būtu sodāms LSIK noteiktā kārtībā un vai piemērotais sods ir pamatots un likuma prasībām atbilstošs.

[11] Kā jau minēts iepriekš, LSIK uzliek pienākumu apcietinājumā turētajiem izpildīt viņiem noteiktos pienākumus, tostarp, ka notiesātajiem ir pienākums ievērot noteikto dienas kārtību. LSIK 11. panta piektā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas iestāžu iekšējās kārtības noteikumus apstiprina Ministru kabinets. Ministru kabinets, pamatojoties uz šo likuma normu 2006.gada 30.maijā ir izdevis noteikumus Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – Noteikumi). Noteikumu 22. un 23.punktā ir teikts, ka brīvības atņemšanas iestādes priekšnieks ar rīkojumu nosaka notiesāto dienas kārtību un dienas kārtība ietver arī laiku, kad paredzētas ēdienreizes.

Šķirotavas cietuma priekšnieks ar 2007. gada 7. marta rīkojumu Nr.22 noteicis, ka Šķirotavas cietumā ražošanas iecirknī strādājošiem *(lietas 33.lapa)* ēdienreizes ir trīs reizes dienā.

Atbildētāja pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka Šķirotavas cietumā ražošanas iecirknī strādājošiem ēdienreizes notiek cietuma ēdnīcā.

Pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka viņš tika iepazīstināts ar minēto kārtību.

Kā var secināt no Noteikumu 23.punktā ietvertā teksta, ēdienreizēm ir jābūt noteiktā laikā. Tiesas ieskatā šī norma ne tikai dod tiesības notiesātajam uz ēdienreizēm noteiktā laikā, bet vienlaicīgi noteic notiesātajam, kas uz soda izciešanas laiku kļūst par iestādei īpaši pakļautu personu, kurai ir jāpakļaujas īpašiem normatīvajos aktos noteiktiem noteikumiem, pienākumu ieturēt maltīti ēdienreizēm noteiktajā laikā. Šādu pienākumu notiesātajam uzliek LSIK 9. pantā ietvertās vispārējās prasības, proti, personām, kuras izcieš sodu, ir likumos noteiktie pienākumi un tiesības ar ierobežojumiem, ko likumi paredz notiesātajiem, kā arī ar tādiem ierobežojumiem, kas izriet no tiesas sprieduma un režīma, kādu attiecīgā soda veida izciešanai nosaka šis kodekss. Ēdienreižu laiks ir paredzēts tieši maltītes ieturēšanai noteiktajā laikā un vietā. Tādējādi persona, kas izcieš sodu, bez īpašas atļaujas nav tiesīga izvēlēties ēdienreižu laiku. Ieturot maltīti citā ēdienreizēm neparedzētajā laikā, notiesātais pārkāpj cietuma priekšnieka rīkojuma, ar kuru noteikta attiecīga dienas kartība, prasības.

[12] Notiesātās personas ir iestādei īpaši pakļautas personas. Tādēļ notiesātās personas attiecībām ar cietuma administrāciju piemīt publiski tiesisks raksturs. Ņemot vērā šo apstākli uz notiesātajiem ir attiecināms publisko tiesību vispārējais princips – kas ar tiesību normu nav atļauts, tas ir aizliegts. Proti, ja ar publisko tiesību normu (ārējo normatīvo aktu vai

iekšējo normatīvo aktu) notiesātajam attiecīgajā laikā nav atļauts ieturēt maltīti, tad šāda darbība tai neatļautā laikā ir uzskatāma par aizliegtu.

Pieteicējs lietā nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas objektīvi pierādītu to, ka pieteicējam bija nepieciešamība ieturēt maltīti Šķirotavas cietuma ražošanas iecirknī. Līdz ar to tiesa uzskata, ka cietuma administrācijas darbinieku prasība ievērot noteikto dienas kārtību ir tiesiska un pamatota.

Līdz ar to tiesa noraida pieteicēja argumentu, ka darba vietā tiek pavadīta lielākā dienas daļa, pa savu brīvo laiku tiek pagatavotas sviestmaizes, salāti, tēja, kafija un nav ne mutiska, ne rakstiska lieguma to darīt.

Tiesa jau noskaidroja sprieduma [11] punktā, ka gan no Latvijas Sodu izpildes kodeksa, gan no 2006.gada 30.maija Ministru Kabineta noteikumiem Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" izriet pienākums ievērot noteikto dienas kārtību.

[13] Izvērtējot piemērotā disciplinārā soda lietderības apsvērumus, tiesa konstatē, ka LSIK 70.pants noteic, ka par soda izciešanas režīma prasību pārkāpšanu notiesātajiem var uzlikt šādus sodus:
1) izteikt brīdinājumu;
2) izteikt rājienu;
3) aizliegt uz laiku līdz vienam mēnesim pirkt pārtikas produktus un tabakas izstrādājumus brīvības atņemšanas iestādes veikalā;
4) aizliegt kārtējo telefonsarunu;
5) aizliegt kārtējo satikšanos;
6) notiesātos, kas sodu izcieš cietumos, ievietot soda izolatorā līdz piecpadsmit diennaktīm;
7) notiesātos, kas sodu izcieš audzināšanas iestādēs nepilngadīgajiem, ievietot disciplinārajā izolatorā līdz desmit diennaktīm.

Tiesa konstatē, ka pieteicējam par noteiktās dienas kārtības neievērošanu ir noteikts vieglākais disciplinārais sods - izteikts brīdinājums.

Tiesa secina, ka minētais disciplinārais sods ir bijis samērīgs gan ņemot vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, gan pieteicēja personību.

[14] Izvērtējot minētos faktiskos apstākļus atbilstoši tiesību normām, tiesa secina, ka 2007.gada 10.augusta Ieslodzījuma vietu pārvaldes lēmums Nr.1/12-5/3537 ir atzīstams par tiesisku.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un Latvijas sodu izpildes kodeksa 71.panta piekto daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt *P.S.* pieteikumu par Ieslodzījuma vietu pārvaldes 2007.gada 10.augusta lēmuma Nr.1/12-5/3537 atcelšanu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis (paraksts) S.Linkevičs

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās rajona tiesas

tiesnesis _____ S.Linkevičs
Rēzeknē, 2009.gada 30.decembrī.